

Lsabo 100 pro

ZIŅAS

2021.GADA JŪLIJS / AUGUSTS / SEPTEMBRIS

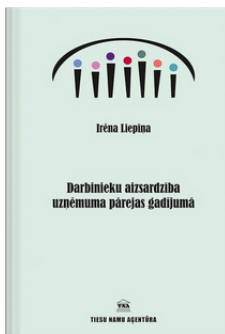
**VIENOTI, VESELI UN STIPRI PRETĪM LABĀKAM
SOCIĀLAJAM DIALOGAM LATVIJĀ!**

LSAB PRO PREZIDENTES SLEJA

Dārgie biedri,

Domājot par Jūsu labbūtnību un sociālā dialoga attīstību un kultūru Latvijā, veltu Jums grāmatu "Darbinieku aizsardzība uzņēmuma pārejas gadījumā".

Jā, grāmata ir īpašs veltījums manai ģimenei un Jums - visiem LSAB PRO biedriem! Paldies, ka rūpējaties par sevi un citiem šajā pārmaiņu laikā. Mēs kļūstam labāki ar katru dienu. Grāmata ir ieguldījums kolektīvo darba tiesību un sociālā dialoga attīstībā Latvijā. Individuālās darba tiesības Latvijā ir augstā līmenī, tāpēc nepieciešams attīstīt arī kolektīvās darba tiesības Latvijā, kas nodrošinātu labāku darba tirgus regulējumu un lielāku darbinieku labbūtnību.

Kā norāda izdevniecība "Tiesu namu aģentūra" - topošā grāmata nozīmīga ar to, ka tā skar ļoti būtisku un aktuālu tiesību tēmu: darbinieku aizsardzību gadījumos, kad uzņēmumu, kurā darbinieks nodarbināts, iegūst cita persona, t. i., cits darba devējs.

Šādas grāmatas aktualitāti nosaka arī tas, ka līdzšinējā praksē visbiežāk uzņēmumu pārejas centrā ir bijuši ekonomiskie un komercietiskie jautājumi, nepievēršot pietiekamu uzmanību tieši darbinieku aizsardzībai. Tas nereti novedis pie nelabvēlīgiem rezultātiem gan darbiniekiem, gan pašam uzņēmumam.

Grāmatu veido četras nodaļas: pirmajā nodaļā sniegts uzņēmuma pārejas vispārīgs raksturojums; otrajā nodaļā aplūkotas darbinieku aizsardzības pamatnostādnes uzņēmuma pārejā; trešā nodaļa veltīta darbinieku aizsardzības pamatnostādņu īstenošanai, uzsverot darbinieku informēšanas un konsultēšanas nozīmi, darbinieku individuālo un kolektīvo aizsardzību; ceturtajā nodaļā ietverti priekšlikumi darbinieku aizsardzības pilnveidošanai uzņēmuma pārejas apstākļos. Paldies TNA!

Kā teica Zenta Mauriņa - "Uzdriktēties ir skaisti!". Tāpēc maziem soļiem virzāties uz priekšu. Vērojam horizontu un lūkojam pēc jaunām iespējām darba samaksas, apstākļu un vides uzlabošanai un jauniem modeļiem arodbiedrības spēka audzēšanai veiksmīgākām pārrunām. Prasmju pilnveides laikmetā - izkopjam prasmi mācīties un strādāt. Padarīt vairāk nekā no mums sagaida. Viegli, gaiši, no sirds.

Darbs pie grāmatas noritēja vairāk kā 10 gadus un tikai pateicoties biedru atzinīgajiem vārdiem, Eiropas Arodbiedrību institūta kursiem par sieviešu līderību arodbiedrībās un pēdējo divu gadu satricinājumiem, kas mums visiem liek darboties jaunā kvalitātē, to izdevās nopicēt.

Grāmatā iekļautas atziņas no biedru un Latvijas strādājošo dzīvesstāstiem un rastajiem risinājumiem ar arodbiedrības palīdzību un kopīgumu.

Bez arodbiedrības nav siltuma un sociālā taisnīguma darba vietā!

Vislielākais paldies visiem LSAB PRO biedriem, nozares sociālajiem partneriem, Satiksmes ministrijai, Labklājības ministrijai un Fr. Eberta fondam par ieguldījumu kolektīvo darba tiesību attīstībā un sociālā dialoga Eiropiskas kultūras veidošanā Latvijā! LSAB PRO arodbiedrības 100-gadīgā pieredze sniedz iespēju padarīt vairāk nekā no mums sagaida - viegli, gaiši un no sirds! Ar smaidu :).

Pievienojies LSAB PRO!

Vienoti, veseli un stipri!

LSAB PRO VALDE

JŪLIJĀ

LSAB PRO valde izskatīja aktuālos jautājumus par pusgada darba plāna izpildi un gatavošanos LSAB PRO forumiem ar Fr. Eberta fonda atbalstu. Pusgada plāns ir izpildīts ar uzviju, ieviešot arī inovācijas digitālās klātbūtnes jomā - LSAB PRO video un podkāstus.

AUGUSTĀ

LSAB PRO valde atzinīgi novērtēja LSAB PRO forumu norisi un izskatīja aktuālos Darba likuma grozījumus, kas stājās spēkā 2021.gada 1.augustā (piemēram, par attālinātā darba izdevumu segšanu DL 76(4).pants. Valde pilnvaroja LSAB PRO prezidenti parakstīt memorandu ar Labklājības Ministru C. Eglīti un Vidzemes Augstskolu par sociālā dialoga modernizāciju.

SEPTEBRĪ

LSAB PRO valde atbalstīja kolektīvos pasākumus biedriem un atzinīgi vērtēja LSAB PRO Jauniešu forumu III "Organizēta darba perspektīva nākotnē", kas šogad noritēja "Rožmalās". Kā teica biedri "Katru gadu labāk!". Prieks censties! Turpinājums sekos:)

LSAB PRO PASĀKUMI BIEDRIEM

LSAB PRO KURSS – UZ ZIEMEĻIEM UN INTEGRĒJOŠO MODELI

2021.gada 10. augustā gleznainajā Bīriņu pilī Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO (LSAB PRO) biedri pulcējās uz Koplīgumu forumu. Foruma ieskaņā ikviens priecājās atkal satikt domubiedrus dzīvē, parunāties pie kafijas tases un būt daļai no kolektīvās kopbildes, kas ir daļa no LSAB PRO tradīcijām.

Koplīguma forumu ar uzrunām atklāja tā rīkotāji - LSAB PRO prezidente Irēna Liepiņa un Fridriha Eberta fonda Baltijas valstīs direktors Pērs Krumrejs (Peer Krumrey).

Irēna Liepiņa uzrunā uzsvēra arodbiedrības lomu, kas vienlaikus sniedz uzlabojumus darbiniekiem un izrāvienu biznesam. LSAB PRO prezidente atzina, ka pastāv tieša ekonomiska saistība starp arodbiedrību izplatību valstī un ekonomisko labklājību – jo plašāk pārstāvētas arodbiedrības, jo labāks ir valsts iedzīvotāju dzīves līmenis. Tāpat Irēna Liepiņa izcēla arodbiedrību lomu konfliktsituāciju risināšanā – gan ikdienā, gan krīzes/turbulences apstākļos.

Fr. Eberta fonda Baltijas vadītājs Pērs Krumrejs uzrunā minēja trīs vērtības, kas ir viņa pārstāvētā vecākā Vācijas politiskā fonda pamatā – taisnīgums, solidaritāte un līdzdalība. Viņš uzsvēra, ka koplīgumi, kurā trīspusēji vienojas valsts, darba devēji un darba ņēmēji, ir viens no demokrātijas stūrakmeņiem.

LSAB PRO – paraugs citām nozarēm

Satiksmes ministrs Tālis Linkaits sveica foruma dalībniekus video uzrunā, kurā viņš atzina, ka Satiksmes ministrija vienmēr ir aktīvi sadarbojusies ar sakaru nozares arodbiedrību, regulāri tiekoties divpusējās un trīspusējās sanāksmēs.

“Esmu gandarīts, ka LSAB PRO iet līdzīgu laiku – iestājas par mūsdienīgu procesu vadību un seko nozares attīstībai Eiropā un pasaulē. Arodbiedrības ir ļoti svarīgas sabiedrības saliedēšanai un demokrātisko vērtību sargāšanai. Šai ziņā Jūsu arodbiedrība var būt labs piemērs citu nozaru arodbiedrību kustībai Latvijā,” teica T. Linkaits.

Viņš minēja, ka sakaru nozare mainās, parādās jauni, iepriekš nebijuši risinājumi un izaicinājumi – pieaug e-komercijas apjoms, attīstās tehnoloģiju iespējas, mainās arī sabiedrības paradumi un vajadzības. Ministrs aicināja nozari piemēroties šīm pārmaiņām un padarīt tās par iespējām.

T. Linkaits uzsvēra, ka Satiksmes ministrija ir atbalstījusi arodbiedrības centienus koplīguma slēgšanā pasta nozarē un solīja arī turpmāk atbalstīt pasta nozares un sakaru darbinieku nozares ģenerālvienošānās dialogu. Ministrs uzskata, ka sociālais dialogs veicina darbinieku lojalitāti un produktivitāti nozarē, rada paredzamības un drošības sajūtu darbiniekiem un pārliecību, ka darbinieki ir novērtēti arī par atbildīgo un grūto darbu klātienē Covid-19 apstākļos.

Uzrunas noslēgumā T. Linkaits pateicās nozares arodbiedrības dalībniekiem par darbu un līdzšinējo produktīvo sadarbību, vēlot jaunas atziņas forumā, labu veselību un ģimenes atbalstu ikdienas gaitās.

Kolektīvā aizsardzība – tik svarīga kā nekad iepriekš

Forumā LSAB PRO prezidente Irēna Liepiņa sniedza prezentāciju par koplīgumu sistēmām Eiropā un koplīgumu attīstību Latvijā. Viņa informēja par arodbiedrības darbību trīs virzienos:

1. Sociālais dialogs, kura ietvaros tiek risinātas kolektīvās pārrunas, lai uzturētu esošos koplīgumus;
2. Organizēšana jeb jaunu biedru piesaiste un jaunu koplīgumu slēgšana;
3. Inovācijas – tiesiskā regulējuma pilnveide, arodbiedrības digitālā klātbūtne youtube kanālā un podkāstos, kā arī labās prakses pārņemšana no pasaules spēcīgākajam arodbiedrībām.

“Šobrīd, kā nekad agrāk, ir aktuāla darbinieku kolektīvā aizsardzība Covid -19 ietekmē un darba tirgus transformācijā uz digitālu, emocionāli savādāku un strauji mainīgu darba vidi,” uzsvēra Irēna Liepiņa.

Izvērtējot Eiropas arodbiedrību koplīgumu sistēmas, LSAB PRO prezidente uzskata, ka Latvijai būtu jāvirzās no Centrālaustrumeiropas modeļa, atbilstoši kuram mūsu valsts strādā šobrīd, uz Ziemeļeiropas pieeju, kurai esam piederīgi gan ģeogrāfiski, gan pēc būtības. Centrālaustrumeiropas modelim raksturīgs valsts centrēts koplīguma modelis ar piekritošu pārrunu stilu, savukārt Ziemeļeiropai - korporatīvais koplīgumu modelis ar integrējošu pārrunu stilu.

LSAB PRO PASĀKUMI BIEDRIEM

LSAB PRO KURSS – UZ ZIEMEĻIEM UN INTEGRĒJOŠO MODELI (RAKSTA TURPINĀJUMS)

Šo atšķirīgo pieeju spēks uzskatami redzams skaitļos – Ziemeļeiropas modeli koplīgumu pārklājums ir 87,1%, kamēr mūsu esošajā modeli tas ir vien 27,1 %. Līdzīga aina paveras arī arodbiedrību spēka samērā: Ziemeļeiropā arodbiedrību biedri ir 64,7% no darbaņēmējiem, bet Centrālu austrumeiropas – tikai 13,1%. Sakaru nozarē gan šī situācija ir nedaudz labāka, jo arodbiedrībā pārstāvēti aptuveni 30% nozares darbaņēmēju.

Kā izcilu Ziemeļeiropas modeļa piemēru Irēna Liepiņa uzskata Islandes modeli, par kuru foruma dalībniekiem bija iespēja uzzināt sīkāk, jo forumā kā lektore bija uzaicināta viešņa no Islandes - Gundega Jaunliniņa.

Islandē visi darbaņēmēji kļūst par arodbiedrības biedriem

Gundega Jaunliniņa ir latviete, kas pusaudža gados devusies uz Islandi studiju apmaiņas programmā, bet apprecējusies un palikusi uz dzīvi šajā vulkānu zemē. Gundega ir mamma trīs bērniem un aktīva darbiniece vairākās arodbiedrību organizācijās, tostarp lielākajā Islandes arodbiedrībā ASÍ. Tajā apvienojušies aptuveni divas trešdaļas Islandes darbaņēmēju 5 nacionālās apvienībās un 46 arodbiedrībās visā valstī. Gundega saka, ka izprast arodbiedrību struktūru Islandē nav viegli, bet pats svarīgākais, ka **katrs darbinieks, uz kuru attiecas koplīgums ir tās arodbiedrības biedrs, kura ir noslēgusi koplīgumu.**

Darbaņēmējs var būt arodbiedrībā gan atbilstoši savai profesijai, nozarei, izglītībai, kā arī reģionam. Arī darba koplīgumi tiek slēgti dažādos līmeņos – nacionālā, reģionālā, starpnozaru, uzņēmumu, rūpnīcas līmenī vai arī pēc profesijas, darba veida un nozares. Gundega stāsta, ka darbaņēmējs, uzsākot darba attiecības, automātiski kļūst arī par arodbiedrības biedru.

Darba tirgus Islandē ir labi organizēts ar spēcīgām arodbiedrību un darba devēju organizācijām, kas savā starpā slēdz koplīgumus par darba samaksu un citiem nodarbinātības noteikumiem (darba laiku, virsstundām, brīvdienām, slimības lapu apmaksu, atvaļinājumu, uzteikuma nosacījumiem utt.), kas skar darbaņēmēju un darba devēju intereses. Sociālie partneri ir atbildīgi par koplīgumu izpildi un praksi.

Likums par arodbiedrībām vai, tā saucamais Darba likums, nosaka „spēles” noteikumus Islandes darba tirgū. Visi koplīgumi, kuri tiek slēgti un darbojas valstī, tiek būvēti uz „Vispārējā koplīguma”, pamata, kas nosaka minimālos noteikumus visam darba tirgum Islandē. Tas nozīmē to, ka neviens individuāli vai kolektīvi slēgts līgums nedrīkst darbaņēmējam noteikt zemāku atalgojumu vai sliktākus darba apstākļus kā tos, kuri ir norādīti „Vispārējā koplīgumā”.

Gundega stāsta, ka nākamie Islandes arodbiedrību centieni ir vērsti uz to, lai darbaņēmējs saņemtu vienlīdzīgu atalgojumu - neatkarīgi no dzimuma, etniskās piederības, pilsonības vai seksuālās orientācijas.

Tiesības būt nepieejamiem

Koplīguma forumā viesus uzrunāja arī Latvijas Valsts radio un televīzijas centra (LVRTC VAS) valdes priekšsēdētājs Edmunds Beļskis, kurš sacīja, ka gan arodbiedrības, gan infrastruktūras uzņēmumi ir piedzīvojuši būtisku transformāciju, viņaprāt, šobrīd priekšplānā izvirzījusies komunikācijas nozīme. Savlaicīgi sarunājoties un prasmīgi virzot pārmaiņu vadību, ir iespēja iztikt bez konfliktu eskalācijas. Atzinīgi vērtē sadarbību ar LSAB PRO.

Vēstule Ziemassvētku vecītim

VAS “Latvijas Pasts” valdes pārstāvji Kristaps Krūmiņš un Anda Ozola, vērsoties pie klātesošajiem, atzina, ka labs koplīgums nodrošina nepārtrauktu dialogu. Kristaps Krūmiņš to salīdzināja ar vēstuli, ko bērni raksta Ziemassvētku vecītim – tādā veidā skaidri pasakot, kas tieši viņu iepriecinātu, nevis liekot vecākiem to iztēloties. Līdzīgi arī arodbiedrības biedri var dot uzņēmuma vadībai ziņu, kas tieši ir nepieciešams, lai uzlabotu darba vidi.

Klausoties forumu noslēdzošo runātāju, LDDK tautsaimniecības ekspertu Jāni Hermani, kurš dalībniekus iepazīstināja ar aktuālajiem datiem sakaru nozarē, tā vien šķita, ka pasta nozares darbinieki Ziemassvētku vecītim varētu rakstīt par atalgojumu uzlabošanu. Lai arī pandēmijas laikā nozares atalgojums ir audzis, tas joprojām nav sasniedzis vidējo valstī. To panākt ir viens no nākamajiem LSAB PRO darba uzdevumiem.

Raksta autore - Zane Eņiņa

LSAB PRO PASĀKUMI BIEDRIEM

LSAB PRO JAUNIEŠU FORUMS: KĀ RADĪT DROŠU DARBA VIDĪ JAUNIEŠIEM UN TIKT GALĀ AR STRESU?

Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO (LSAB PRO) aktīvā nedēļa, kas sākās ar Koplīgumu forumu, nedēļas nogalē noslēdzās ar trešā Jauniešu foruma "Organizēta darba perspektīva nākotnē" norisi. Tas notika simboliskā vietā, atpūtas kompleksā "Rožmalas", kur aiz konferenču zāles loga redzamas vējdzirnavas. Kafijas pauzē foruma dalībnieki jokoja, ka dažreiz arodbiedrības darbs līdzinās Dona Kihota neatlaidīgajai cīņai ar vējdzirnavām. Lai šis darbs būtu jēgpilns, sanākušie foruma tēmas "Organizēta darba perspektīva nākotnē" ietvaros apsprieda arodbiedrības šī brīža situāciju un nākotnes perspektīvu.

Forumu atklāja LSAB PRO prezidente Irēna Liepiņa, sveicot visus klātesošos ar jau trešo Jauniešu forumu. Uzrunu teica arī pasākuma rīkotāja Fridriha Eberta fonda Baltijas valstīs direktors Pērs Krumrejs (Peer Krumrey), kā arī dalībniekiem bija iespēja noskatīties Satiksmes ministra Tāļa Linkaita video uzrunu.

Koplīguma attīstības virzieni: sociālais dialogs, organizēšana un inovācijas

Pēc apsveikuma vārdiem Irēna Liepiņa sniedza prezentāciju "Koplīgumi Latvijā un arodbiedrību transformācija". Viņa atgādināja dalībniekiem par arodbiedrības lomu – pārstāvēt nodarbināto intereses darba vietā, kas Latvijā notiek pēc nozaru principa. LSAB PRO prezidente uzsvēra, ka koplīgums ir līgums starp arodbiedrību un darba devēju par darba samaksas un darba apstākļu uzlabošanu uzņēmumā vai nozarē – un tas ir demokrātiskas sabiedrības un sociālā progresā pamats. LSAB PRO ir noslēgusi piecus koplīgumus – četrus uzņēmuma līmeņa un vienu nozares līmeņa koplīgumu.

Runājot par koplīgumu attīstību Latvijā, Irēna Liepiņa izcēla trīs darbības virzienus – sociālo dialogu, kas tiek nodrošināts kolektīvajās pārrunās uzturot esošos koplīgumus, organizēšanu, lai piesaistītu jaunus biedrus un noslēgtu jaunus koplīgumus un inovācijas – nodrošinot arodbiedrības digitālo klātbūtni youtube kanālā un podkāstu veidolā, kā arī ideju un labās prakses apkopošanu no spēcīgākajām arodbiedrībām pasaulē.

Prezentācijā Irēna Liepiņa arī skāra tēmu par Eiropas Savienības (ES) pieeju mākslīgajam intelektam. Viņa uzskata, ka esošā regula pietiekami labi neaizsargā darba ņēmējus, īpaši augsta riska situācijās un nav pievērsta pietiekama uzmanība sociālo partneru dialogam un koplīgumu slēgšanai. Irēna Liepiņa uzsvēra, ka šai jomā nepieciešama lielāka pārredzamība, apmācības, kā arī riska novērtēšanas uzticēšana trešajam pusēm. LSAB PRO prezidente rosināja sekot Somijas un Dānijas piemēram, kur mākslīgā intelekta un zaļās domāšanas jautājumi ir iekļauti koplīgumos. Savukārt kā veiksmīgāko arodbiedrību darbības piemēru Eiropā Irēna Liepiņa uzskata Islandes modeli, par kuru foruma dalībniekiem pastāstīja Islandē dzīvojošā latviete Gundega Jaunliņiņa.

Islandes arodbiedrību modeļa veiksmes stāsts

Gundega ir aktīva darbiniece vairākās arodbiedrību organizācijās, tostarp lielākajā Islandes arodbiedrībā ASÍ, kurā apvienojušies aptuveni divas trešdaļas Islandes darba ņēmēju. Viņa ir arī ASI Jaunatnes valdes priekšsēdētāja. Gundega Jaunliņiņa stāstīja, ka Islandē valsts noteiktajā darba likumdošanā noteikts, ka viss darba tirgus Islandē ir veidots uz koplīgumu pamata. Tas nozīmē, to, ka visi darba ņēmēji Islandē strādā ar koplīgumu, ievērojot koplīguma noteikumus. Ir atsevišķi izņēmumi, piemēram, darbuzņēmēji un viesstrādnieki.

Praktiski tas notiek sekojoši. Slēdzot darba līgumu ar darba devēju, darba ņēmējs automātiski kļūst par tās arodbiedrības (pēc nacionālā, reģionālā, nozares, profesionālā vai kāda cita principa) biedru, kura ir noslēgusi koplīgumu ar konkrēto darba devēju, un ik mēnesi maksā arodbiedrības biedra naudu 1 – 1,6% apmērā no algas. Par šiem līdzekļiem arodbiedrības uztur un slēdz jaunus koplīgumus, aizstāv biedrus ikdienā un strīdus situācijās, konsultē neskaidribo gadījumos, nepieciešamības gadījumā nodrošina apmācības un pat atpūtas iespējas, kā arī veic citus uzdevumus un rūpējas par organizācijas biedriem.

Pirms jauna koplīguma slēgšanas vai tā atjaunošanas, arodbiedrība vispirms apkopo biedru vēlmes un prasības, sastādot pretenziju un prasību sarakstu. Līdzīgu sarakstu izveido arī darba devējs un koplīguma slēgšanas laikā šie saraksti tiek pārrunāti un panākta kopīga vienošanās – tiek noslēgts koplīgums. Koplīgumi Islandē parasti tiek slēgti uz 3 gadiem. Brīžos, kad darba tirgus ir nestabils, piemēram, ekonomiskās krīzes laikā, ir tendence slēgt līgumus uz gadu vai pat īsāku periodu, pieprasot zemākus algas pielikumus un ļaujot darba devējiem nostabilizēt savu uzņēmumu stāvokli darba tirgū.

LSAB PRO PASĀKUMI BIEDRIEM

LSAB PRO JAUNIEŠU FORUMS: KĀ RADĪT DROŠU DARBA VIDĪ JAUNIEŠIEM UN TIKT GALĀ AR STRESU? (RAKSTA TURPINĀJUMS)

Gundega stāsta, ka Islandes darba tirgū, dialogs starp sociālajiem partneriem notiek nepārtraukti, neatkarīgi no koplīgumu slēgšanas procesa. Sociālo partneru galvenais uzdevums ir izveidot stipru, drošu un labvēlīgu darba vidi darbiniekiem un darba devējiem. "Mūsu uzdevums ir atrast vidusceļu, saglabājot labu dzīves kvalitāti darbiniekiem un labvēlīgu vidi uzņēmumu izaugsmei," sacīja Gundega Jaunliņiņa.

Kā pasargāt sevi no stresa negatīvās ietekmes?

Foruma dalībniekiem bija iespēja arī dzirdēt kognitīvā biheiviorālās psihoterapeites levas Baumanes lekciju par psihosociālajiem riskiem jauniešiem un to risinājumiem. Vaicājot klātesošajiem par to, vai pēdējā laikā ir bijis jāpiedzīvo stress, foruma dalībnieki visi kā viens pacēla rokas. Citiem lielāks, citiem mazāks – bet bez stresa mūsdienās neiztiek teju neviens. Stresu var radīt problēmas attiecībās vai darbavietā, tuvinieka slimība, pārāk liela darba slodze, neierastas situācijas un citi, dažnedažādi stresa avoti. Ieva Baumane stāstīja, ka tiem pretī var stāties ar psiholoģisko spēku, kuru var iztēloties kā sargājošu lietussargu stresa lietūs laikā. Spēku stāties pretī stresam var sniegt domāšanas stils, emociju regulēšana, komunikācijas prasmes, laika plānošana, mērķu izvirzīšana un citas darbības. Ieva skaidroja, ka stresa situācijā mēs bieži vien iesākumā sastopamies ar kādu no savām automātiskajām domām vai novērtējumu, kas raisa noteiktas sajūtas un rezultējas uzvedībā. Lai skaidrotu šo ķēdi, Ieva padalījās ar personisku stāstu – pastaigas laikā viņas suni vairākkārt sakoduši sveši suņi. Līdz ar to, ja šobrīd pastaigas laikā viņa pamana kādu brīvi klaiņojošu suni, levas pirmā automātiskā doma ir tāda, ka šis dzīvnieks ir bīstams un var uzbraukt viņas mīlulim. Rodas tādas emocijas kā bailes un nedrošība, bet rīcība ir vērsta uz to, lai izvairītos no saskarsmes ar šo potenciāli bīstamo suni, piemēram, pastaigas virziena maiņa vai sava suņa paņemšana rokās. Lai arī piesardzība šai situācijā nav par skādi, tomēr uztvert visus svešos suņus kā draudu, arī nav prātīgi.

Ieva aicināja klātesošos padomāt par savām stresa situācijām un to, kādas automātiskās domas un kāpēc rodas. Kad automātiskās domas ir pamanītas, ir vieglāk saprast savas emocijas, uzvedību un izstrādāt rīcību, kā arī to mainīt.

Kā neiekrist domāšanas kļūdu slazdā?

Vēl viena būtiska tēma, kuras slazdos Ieva aicināja neiekrist, ir domāšanas kļūdas. Jebkurš ir piedzīvojis tādu situāciju, kad tuvs cilvēks laikus nav mājās un viņa telefons neatbild vai ir izslēgts. Kādas ir mūsu domas šādā brīdī? Noticis kaut kas slikts – tuvinieks iekļuvis avārijā, cietis uzbrukumā, apmaldījies, apzags utt. utt. Mūsu negatīvo scenāriju fantāzija ir augstā līmenī. Šo domāšanas kļūdu sauc par "pareģošanu". Var "pareģot" arī to, ka kāda uzdevuma slikta paveikšana novedīs pie tā, ka mani atļaidīs no darba, pēc tam es nevarēšu atrast jaunu darbu, nevarēšu samaksāt par dzīvokli un man būs jādzīvo uz ielas. Lielākoties šādi scenāriji nepiepildās, un mēs uztraucamies par paša izdomātām problēmām.

Cits domāšanas kļūdas piemērs ir "domu lasīšana". Ja situācijā, kad uzņēmuma vadītājs neierodas uz tavu sanāksmi, tu uzreiz nodomā – tas tāpēc, ka neesmu gana svarīgs cilvēks un mans veikums nav nozīmīgs – tu esi iekritis "domu lasīšanas" slazdā. Tā vietā ir vērts apdomāt, kādi vēl varētu būt iemesli, kāpēc vadītājs nav ieradies? Varbūt viņam gadījies problēma personīgajā dzīvē, kāds negaidīts un neatliekams darbs, varbūt viņš tīri cilvēcīgi ir aizmirsis šo sanāksmi? Variānti ir daudz, un ir vērts noskaidrot faktus, nevis izdarīt pieņēmumus. Citas domāšanas kļūdas var būt pārmērīga vispārināšana (man NEKAD neveicas), melnbalta domāšana (ja nespēju to paveikt ideāli, labāk nesākt), personifikācija (kāds uz mani uzstājīgi skatās, jo man kaut kas nav kārtībā (kaut cilvēks patiesība skatās uz gleznu virs manas galvas)), "vajag" un "jābūt" apgalvojumi (man jānokārto eksāmens ar pirmo reizi), pozitīvo lietu diskvalificēšana (es izveidoju veiksmīgu projektu, bet tas īsti neskaitās, jo man paveicās), negatīvas birkas (es esmu neveiksminieks), ja nu..? (Ja nu es netikšu galā).

Diskusijas, viktorīna un maizes ceļš

Pēc foruma visiem dalībniekiem bija iespēja piedalīties viktorīnā, kur rakstiski vajadzēja sniegt atbildes uz āķīgiem jautājumiem par arodbiedrību lomu un foruma saturu – zinošākie tika pie balvām. Dienas noslēgumā klātesošie Ribbes dzirnavās varēja izzināt maizes tapšanas procesu no grauda līdz pat gatavam klaipam, kā arī paši izcept gardus pīrāgus. Vakars un nākamās dienas pirmā puse turpinājās saviesīgās sarunās un diskusijās par Covid-19 sociālekonomiskās sekām uz darba nākotni un to, ko arodbiedrības var darīt, lai padarītu situāciju drošāku un paredzamāku, jo īpaši jauniešiem.

Uz tikšanos nākamajā LSAB PRO Jauniešu forumā!

Forums notika 2021.gada 13.-14. augustā "Rožmalās".

Raksta autore: Zane Eniņa

SOCIĀLAIS DIALOGS

SADARBĪBAS MEMORANDS PAR SOCIĀLĀ DIALOGA MODERNIZĀCIJU LATVIJĀ

LR Labklājības Ministrs Gatis Eglītis, Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO (LSAB PRO) prezidente Irēna Liepiņa un Vidzemes Augstskolas rektors Gatis Krūmiņš, 2021.gada 1. septembrī, Zinību dienā, LR Labklājības ministrijā (LM) parakstīja sadarbības memorandu par sociālā dialoga attīstību un modernizāciju Latvijā.

Sadarbības memoranda mērķis ir veicināt sociālā dialoga attīstību un pilnveidot tiesisko regulējumu Latvijā. Līdz ar tā parakstīšanu LSAB PRO un Vidzemes Augstskola apņemas informēt LM par jaunumiem sociālā dialoga jomā. Savukārt LM apņemas atbalstīt sociālā dialoga prasmju pilnveides programmas Latvijā, kā arī veicināt konstruktīvu dialogu un kolektīvās pārrunas, veidojot atbildīgu un iesaistošu vidi Latvijā. LSAB PRO vēlas arodbiedrību modernizāciju un atjaunotni darbinieku labā, lai darbinieku kolektīvā balss tiktu sadzirdēta.

LR Labklājības ministrs Gatis Eglītis:

Es kā ministrs atbalstu sociālā dialoga prasmju pilnveidi Latvijā, kā arī LSAB PRO modernizācijas centienus arodbiedrību kustībai Latvijā. Sociālais dialogs ir nozīmīgs sociālās un ekonomiskās politikas elements, tādējādi pozitīvi raugos uz idejām, kas vērstas uz tā iespējami kvalitatīvāku īstenošanu un turpmāko attīstību, jo īpaši ņemot vērā mainīgos apstākļus gan darba tirgū, gan sabiedrībā kopumā. Tikai savstarpējās un cieņpilnās diskusijās starp darba devējiem, darbinieku arodbiedrībām un valsti mēs varam atrast veiksmīgāko un Latvijai piemērotāko rīcības modeli.

Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO prezidente Irēna Liepiņa

"Jaunajā normālajā vidē ir vajadzīgs sociālais dialogs jaunā kvalitātē, kas ir neatsverams darba ņēmēju, darba devēju un valsts interešu līdzsvarošanas veids. Sociālais dialogs ir kā 3 punktu sistēma un efektīvs vienīgi tad, kad puses ir vienā līmenī. Arodbiedrības vienmēr ir bijušas galvenās sociālā dialoga virzītājas ņemot par pamatu labākās atziņas no akadēmiskās vides un prakses (piemēram, Islandes modeli). Tāpēc ir vajadzīgas prasmju programmas un atbilstošs tiesiskais regulējums sociālā dialoga atjaunotnei Latvijā."

Vidzemes Augstskolas rektors Gatis Krūmiņš:

"Sociālais dialogs nav tukša skaņa. Tas ir priekšnosacījums, lai mēs puslīdz droši varētu raudzīties nākotnē. Man ir sajūta, ka visa veida dialogs kādu laiku ir ticis uzverts kā formāla padarīšana, nevis nopietna lieta, un tā sekas mēs varam izbaudīt šobrīd, kad savstarpēja cieņa un uzticēšanās mums ir nepieciešama vairāk nekā jebkad pēdējos 10 gados."

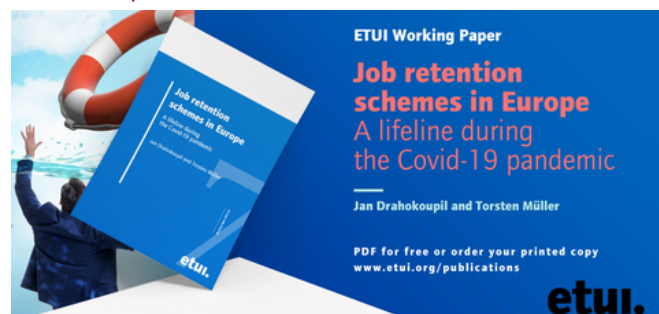
Liels paldies Ministram Gatim Eglītim par atsaucību un sadarbību!

Pretim labākam sociālajam dialogam Latvijā!

LSAB PRO PAUŽ VIEDOKLI PAR DARBA LIKUMA GROZĪJUMIEM

LSAB PRO vēlas integrēt Darba likumā tādus grozījumus, kas būtu labvēlīgi kolektīvo darba tiesību un sociālā dialoga attīstībai un akcentētu koplīgumu nozīmīgumu privātā sektorā Latvijā. Tas palīdzētu efektīvākā un konstruktīvākā veidā aizstāvēt privātā sektorā strādājošo biedru un darbinieku intereses.

DARBA VIETU SAGLABĀŠANAS MODEĻI EIROPĀ

Arodbiedrības loma darba vietu saglabāšanā

Arodbiedrību loma ir pārstāvēt darbinieku intereses sociālajā dialogā ar darba devējiem un valsti. Šobrīd Eiropā izšķir 3 atbalsta modeļus darba vietām: algu subsīdijas, īstermiņa darbs, darba laika izmaiņas un atvaļinājuma piešķiršana. Atšķiras sociālo partneru iesaiste lēmumu pieņemšanā.

Vairāk: https://www.etui.org/sites/default/files/2021-09/Job%20retention%20schemes%20in%20Europe%20-%20A%20lifeline%20during%20the%20Covid-19%20pandemic_2021_0.pdf

Algu subsīdijas	Īstermiņa darbs	Atvaļinājuma piešķiršana u.c.
Pienākums pārrunāt modeļus ar sociālajiem partneriem		
Polija	Austrija, Čehija, Vācija, Horvātija, Itālija, Zviedrija,	Dānija
Pienākums informēt Arodbiedrību un konsultēt		
Nīderlande	Bulgārija, Šveice, Spānija, Francija, Rumānija u.c.	Beļģija un Dānija
Nav formālu prasību		
Bulgārija, Čehija, Īrija, Malta, Horvātija	LATVIJA, Lietuva, Igaunija, Ungārija, Lielbritānija	Kipra, Grieķija, Īrija

SADARBĪBA AR DARBA DEVĒJIEM

2021.GADA 23.AUGUSTĀ TIKŠANĀS AR LATVIJAS PASTS VADĪBU

Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrība PRO vērsa uzmanību uz to, ka atteikums veikt piemaksu par darbu klātienē Covid19 laikā ir radījis lielu negatīvu rezonansi darbiniekos.

2021.gada pirmais pusgads darbiniekiem bija vēl grūtāks kā 2020.gads. Tas saistīts ar ierobežojumu pastiprināšanu visā valstī, kuri darbiniekiem bija stingri jāievēro. Saprotam, ka minētie ierobežojumi VAS „Latvijas Pasts” radīja papildus izdevumus, klientu neapmierinātību, bet darbiniekiem tā bija paaugstināta stresa situācija ilgākā laika periodā. Juridisko personu sūtījumu apstrādes funkciju pārvirzīšana uz “Pastnieks biroja”, ir samazinājusi ieņēmumus pasta nodaļās/pasta centros, bet ieņēmumu plāni struktūrvienībām nav proporcionāli samazināti vai koriģēti un izpildīt tos iepriekš plānotajā līmenī nav iespējams.

LSAB PRO uztur šādas prasības:

- izmaksāt darbiniekiem piemaksu vismaz 30% apmērā no darba samaksas par darbu īpašos apstākļos (darbs klātienē Covid19 apstākļos);
- rast atalgojuma uzlabojumus RED darbiniekiem;
- rast iespēju uzlabot atalgojumu pasta nodaļu un centru vadītājiem.

2021.GADA 14.SEPTEMBRĪ PODKĀSTS AR LATVIJAS PASTA VADĪTĀJU MĀRCI VILCĀNU PAR SOCIĀLO DIALOGU LATVIJAS PASTĀ UN UZLABOJUMIEM DARBINIEKIEM

LSAB PRO un VAS "Latvijas Pasts" valdes priekšsēdētājs Mārcis Vilcāns pārrunāja uzņēmumam un darbiniekiem būtiskus jautājumus, konceptuāli vienojās par vajadzīgajiem uzlabojumiem darbiniekiem un novēlēja visiem izturību un stipru veselību. Paldies! Uz sadarbību.

Gaidīsim vēstules ar labām ziņām darbiniekiem!

https://youtu.be/KP6EOP7vv_Q

2021.GADA 13.SEPTEMBRĪ PODKĀSTS AR LVRTC VAS VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJU EDMUNDU BEĻSKI: DIGITĀLAIS SOCIĀLAIS DIALOGS

Podkāsta galvenie jautājumi ietvēra šādas tēmas:

1. Kā Jūs vērtējat sociālo dialogu šobrīd Latvijā? Kā iespējams digitalizēt dialogu un vai tas ir vajadzīgs?
2. Kādi ir galvenie LVRTC sasniegumi 2021? Kādi ir darbinieku veiksmes stāsti?
3. LVRCT faktiski jau pastāv Islandes modelis: kā koplīgums ietekmē darba devēja ikdienu?
4. Kāda ir mākslīgā intelekta ietekme uz darbiniekiem? 5 pozitīvās un 5 negatīvās ietekmes!
5. Jūsu novēlējums LSAB PRO biedriem un Latvijas sabiedrībai!

Saņēmām interesantas un pārdomātas atbildes! Paldies!

LSAB PRO biedriem patika podkāsts!

<https://youtu.be/mkGMTzw0kGA>

TIKŠANĀS AR TET VADĪBU

2021.gada 20.augustā tikšanās ar TET vadību - Uldi Tatarčuku un Ingrīdu Roni par darbiniekiem svarīgiem jautājumiem: strukturālām izmaiņām TET grupā, vakcinēšanos, psiholoģisko klimatu darba vietā un citām aktualitātēm. Paldies par dialogu! Nākamā tikšanās gaidāma jau drīz.

TET GODINA ILGGADĪGOS DARBINIEKUS

2021.gada 20. septembrī TET, turpinot koplīgumā paredzēto tradīciju, svinīgā pasākumā sveica ilggadējos darbiniekus. Vairāk: <https://www.facebook.com/Latvijas-Sakaru-darbinieku-arodbiedr%C4%ABba-108908835894036>.

LSAB PRO - SOCIĀLAIS DIALOGS NOZARĒ

"Building Society" - Podcasts on the Future of Trade Unions and Social Dialogue in Latvia

Epizode nr. 1 "Building Society" ir par demokrātiskas sabiedrības veidošanu ar arodbiedrību palīdzību. Pirmajā epizodē stāstām par koplīgumu kā pamatu strādājošo labākai darba un dzīves kvalitātei, par dialogu un industriālās politikas veidošanu.

<https://youtu.be/5SnUaGIWzHo>

"Arodbiedrību atjaunotne" - Podkāsts par arodbiedrību nākotni un sociālo dialogu Latvijā

Pēteris Krīgers - Bijušais LBAS priekšsēdētājs - par arodbiedrību atjaunotni un sociālā dialoga kultūras attīstību Latvijā.

https://youtu.be/_edXN8SFWak

"Sadarbība sociālā un pilsoniskā dialoga attīstībā"

Solidaritāte un biedrīkums ir biedrību DNS. NVO ir būtiski sadarboties sabiedrības saliedēšanā pretim modernai, ilgtspējīgai, tiesiskai un demokrātiskai Latvijai. Podkāstā ar Kristīni Zonbergu diskutējam par sociālā dialoga un pilsoniskā dialoga tvērumu, procesu, dalībniekiem un labāko iespējamo regulējumu - tradīcijas vai tomēr likumu, piemēram, Sociālā dialoga likumu.

<https://youtu.be/1A53WyCsaHA>

Līderība organizācijās un dialogā

Podkāsts par arodbiedrību nākotni un sociālo dialogu Latvijā. Piektā epizode - "Līderība organizācijās un dialogā" - par līderību un mijiedarbību dialogā. Par cieņu un labu sadarbību.

<https://youtu.be/FVJaygmKNio>

"Sociālais dialogs pasta un loģistikas nozarē"

Ļoti īpašs un nopietns Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO podkāsts ar Satiksmes ministru Tāli Linkaita kungu. Vienkārši, gudri un konstruktīvi! Šobrīd podkāstam ar T. Linkaita kungu pieder skatījumu rekords. Paldies par sadarbību!

<https://youtu.be/qgXYGQahBTM>

Sociālais dialogs un koplīgumi - Islandes modelis

Ļoti vērtīgas atziņas arodbiedrību darbu ikdienā un Koplīgumu slēgšanā. Islandes modelis! **Galvenais, ka katrs darbinieks, uz kuru attiecas koplīgums, ir tās arodbiedrības biedrs, kura ir noslēgusi koplīgumu.** Vairāk: <http://www.lsab.lv/lv/Zinas/LSAB-PRO-kurss-uz-ziemeliem-un-integrejoso-modeli>. Piedalās - Gundega Jaunliņiņa - ASI Valdes locekle. Podkāstus vada LSAB PRO prezidente I. Liepiņa.

<https://youtu.be/1voEgwBb12w>

LSAB PRO PASĀKUMI BIEDRIEM

LSAB PRO SENIORU EKSKURSIJA "VIDZEMES MUIŽĀS UN ZIEDOS"

2021.gada 31. jūlijā LSAB PRO seniori devās ekskursijā "Vidzemes muižās un ziedos".

LSAB PRO BIEDRU EKSKURSIJA "LAVANDU AROMĀTS VIDZEMĒ"

2021.gada 24.jūlijā LSAB PRO biedri devās ekskursijā "Lavandu aromāts Vidzemē".

LSAB PRO BIEDRU EKSKURSIJA "LATGALE- LATVIJAS DVĒSELE"

2021.gada 07.un 08.augustā LSAB PRO biedri devās ekskursijā "Latgale -Latvijas dvēsele".

LSAB PRO VASES AO LAIVU BRAUCIENS

2021.gada 20.augustā LSAB PRO VASES AO biedri devās laivu braucienā pa Pededzi.

LSAB PRO BIEDRU EKSKURSIJA UZ IGAUNIJU, VĪLANDE-TĒRBATA

LSAB PRO biedri 2021.gada 21.un 22.augustā devās ekskursijā uz Igauniju, Vīlandi-Tērbatu.

LSAB PRO BIEDRU EKSKURSIJA UZ VENTSPILI

2021.gada 28.augusta rītā LSAB PRO biedru grupa devās no Rīgas līdz Kurzemei, uz Ventspili.

LSAB PRO SENIORU EKSKURSIJA UZ AIZPUTI

2021.gada 29.augustā, 9 LSAB PRO arodbiedrības seniori pievienojās ekskursijai uz vienu no senākajām Kurzemes pilsētām - Aizputi.

LSAB PRO PIRMO REIZI PIEDALĀS IZSTĀDĒ

Pirmo reizi LSAB PRO piedalās arī izstādē - kopā ar sociālajiem partneriem. LSAB PRO stendu var apskatīt Augstskolā Turība līdz 30.septembrim. Prieks sadarboties ar Edīti Alksni (RUB) un attīstīt sociālo dialogu Latvijā labākajās ziemeļvalstu tradīcijās! Liels paldies Jurim Juhņēvičam un visai RUB komandai.

Vairāk:

<https://www.turiba.lv/lv/jaunumi/par-foto-izstadi-uznemejs-sava-pilseta-un-novada?fbclid=IwAR0de1ecDbiGmDjnxkZWZ-WVAr5w1RHudeKhVCpY12b-X27pC8GApFEdg>

<https://www.facebook.com/RigasUznamejuBiedriba/videos/440923557274146>

ĪPAŠIE PIEDĀVĀJUMI LSAB PRO BIEDRIEM

10% atlaide

20% atlaide

10% atlaide

15% atlaide

Gimenes uzotējumam Mitasas Ciekurs no Igaļas novada ražo Latvijas priecīgu produktu, kas vērtīgi imunitātei un elpoņu veselībai.
LSAB PRO biedriem īpašu atlaide iegādājoties produkciju mājās lapā
www.mitavasciekurs.lv

7% atlaide

JUMAVA

20% atlaide

PEGASA PILS
BOUTIQUE MEDI SPA HOTEL

Baltic Beach Hotel & SPA
medical spa • conferences
★★★★★

Amrita
anno 1997

JARUNĶEMERI

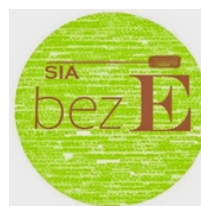

VĒNDEN

SIA "VĪNKALNIEŠI"

PICU
FABRIKA
OZO

KO
L

Informāciju par akcijām LSAB PRO biedriem skatīties: <http://lsab.lv/lv/Biedriem/Iespejas-ar-LSAB-karti>
PROMO KODS akcijām, kurām tas nepieciešams, tiks nosūtīts uz e pastu. Akcijas ir paredzētas tikai LSAB PRO biedriem un kods nav nododams trešajām personām.

Sīkāka informācija pie Elgas: elga1@inbox.lv vai mob. tel. 22367496

LSAB PRO JUBILĀRI

Sirsnīgi sveicam gaviļņiekus !

Vēlam visiem gaviļņiekiem veselību,
laimi, mīlestību un panākumus!

Sirsnībā,
Irēna Liepiņa, LSAB PRO prezidente

JŪLIJS

Lidija Kaupere
Elga Morozova
Iveta Holštroma-Ezerta
Sanita Gutāne
Gunta Liepiņa
Inta Grauduma

AUGUSTS

Jurijs Mališevs
Aija Vīgule
Ausma Konošonoka
Inese Levica
Ingrīda Rošāne
Vija Paņina
Katrīna Hohberga
Dikijs Gustavs Vāne
Astra Vagele
Laima Šteinberga
Anastasija Špaka
Olga Movļaiķo
Solvita Siliņa
Velga Sprōģe

SEPTEMBRIS

Aivars Andersons
Sandis Začs
Ināra Ostrovska
Poļina Kovaļenko
Sarmīte Valgere
Tatjana Jakovļeva
Nadežda Imaka
Inga Fišere
Vineta Grigorjeva
Laine Krastiņa
Sandra Lārmane
Inese Drevinska
Jolanta Pinkule
Iveta Zariņa
Ieva Krastiņa
Liega Bernota